

Załącznik 3b - „Wyniki ankietowania – podsumowanie” do Aktualizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Sława

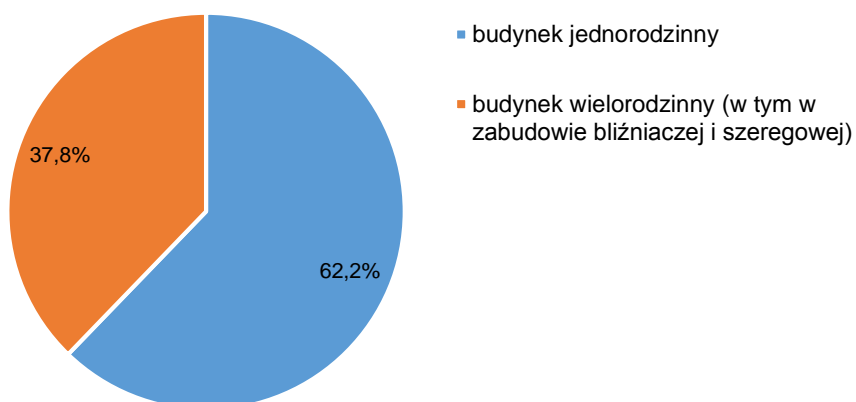
Wprowadzenie

W niniejszym dokumencie przedstawiono wyniki analizy ankiet zebranych od mieszkańców gminy Sława (właściciele/użytkownicy nieruchomości) w ramach opracowywania aktualizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Sława. Przygotowane zostały 2 formularze – jeden dedykowany gospodarstwom domowym, drugi skierowany do przedsiębiorców z terenu gminy. Badania ukierunkowane na rozpoznanie emisji CO₂, działań podejmowanych na rzecz jej ograniczenia oraz wzrostu efektywności energetycznej i użycia energii ze źródeł odnawialnych były prowadzone w okresie od lutego do połowy czerwca 2019 r. Badania nie spotkały się z zainteresowaniem ze strony mieszkańców oraz podmiotów gospodarczych (pozyskano dane zaledwie 45 gospodarstw domowych oraz od 3 podmiotów gospodarczych), przez co ich wyniki nie są reprezentatywne dla ogółu budynków zlokalizowanych na terenie gminy (wg danych GUS w 2017 r. na terenie gminy istniało 3970 budynków mieszkalnych, co oznacza, że zebrane ankiety dotyczą zaledwie 1,1% ogółu). Rezultaty przedstawione poniżej dotyczą gospodarstw domowych (n=45) i mają wyłącznie charakter poglądowy.

Podstawowe informacje z ankiet

W badaniach wzięło udział 45 respondentów z 14 miejscowości na terenie gminy Sława, tj.:

- Lipinki - 13 respondentów,
- Sława - 9 respondentów,
- Krzydłowiczki - 7 respondentów,
- Krzepielów - 3 respondentów,
- Lubiatów - 2 respondentów,
- Łupice - 2 respondentów,
- Stare Strącze - 2 respondentów,
- Ciosaniec - 1 respondent,
- Lubogoszcz - 1 respondent,
- Nowe Strącze - 1 respondent,
- Radzyń - 1 respondent,
- Śmieszkowo - 1 respondent,
- Tarnów Jezierny - 1 respondent,
- Wróblów - 1 respondent.

Rysunek 1. Rodzaje budynków mieszkalnych wskazane przez respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Udzielone odpowiedzi dotyczyły budynków mieszkalnych jednorodzinnych (62%) i wielorodzinnych, w tym w zabudowie bliźniaczej i szeregowej (38%) – patrz rysunek 1. W budynkach zamieszkiwały 173 osoby,

tj. po zaokrągleniu 4 osoby/mieszkanie. Budynek 20-letnich i starszych było 36, pozostałych 9 to budynki wybudowane w okresie od 2000-2019 r. Najstarszy budynek został wybudowany w 1900 r., najmłodszy w 2015 r. Całkowita powierzchnia ogrzewana w budynkach wyniosła 5665 m² (średnia 125,9 m²/budynek), natomiast kubatura 10031 m³ (średnia – 334,4 m³/budynek na podstawie 30. odpowiedzi).

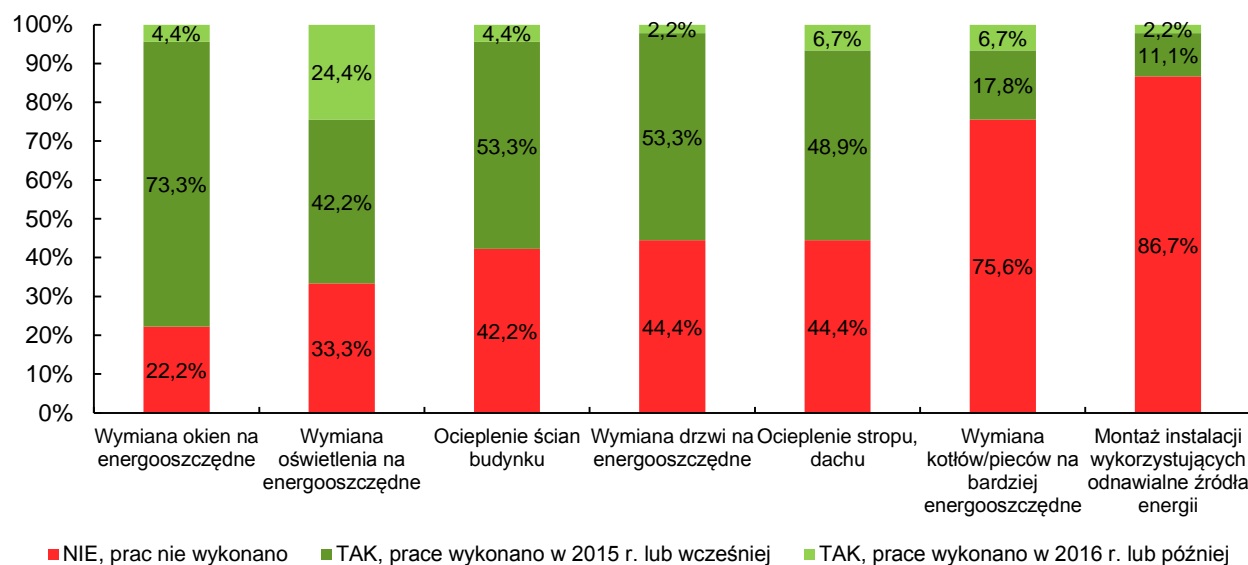
Stan ocieplenia budynków i efektywność energetyczna

Z analizy udzielonych odpowiedzi wynikają następujące ustalenia:

- w grupie 78% budynków dokonano wymiany okien na bardziej energooszczędne;
- w grupie 67% budynków wymienione zostało oświetlenie na bardziej efektywne;
- w grupie 58% budynków ocieplone lub docieplone zostały ściany;
- w grupie 56% budynków dokonano wymiany drzwi na bardziej energooszczędne oraz ocieplono/docieplono strop/dach;
- w grupie 24% budynków wymieniony został kocioł lub piec na model o lepszej sprawności;
- w grupie 13% budynków zamontowano instalację wykorzystującą odnawialne źródła energii.

Zdecydowana większość pozytywnych działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej i obniżenia zapotrzebowania na energię została zrealizowana przez respondentów w okresie do 2015 r. (włącznie). W okresie ostatnich 3 lat (2016-2019) znacznie wzrósł udział budynków, w których zmodernizowano oświetlenie oraz dokonano wymiany pieca/kotła.

W analizowanej grupie budynków istnieją duże potrzeby w zakresie wymiany pieców/kotłów na modele charakteryzujące się wyższą sprawnością i energooszczędnością. Stosunkowo niewielki jest udział budynków, w których wykorzystuje się źródło energii odnawialnej.

Rysunek 2. Stan ocieplenia budynków i efektywność energetyczna

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Na pytanie o wykorzystywane rodzaje źródeł energii odnawialnej zaledwie 2 osoby odpowiedziały twierdząco – pierwsza osoba wskazała na korzystanie z pompy ciepła (bez podania jej mocy), druga na kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne (o mocy 6 kWp). Niemal 58% badanych nie korzystało z OZE, a blisko 38% nie udzieliło żadnej odpowiedzi (rysunek 3).

Rysunek 3. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

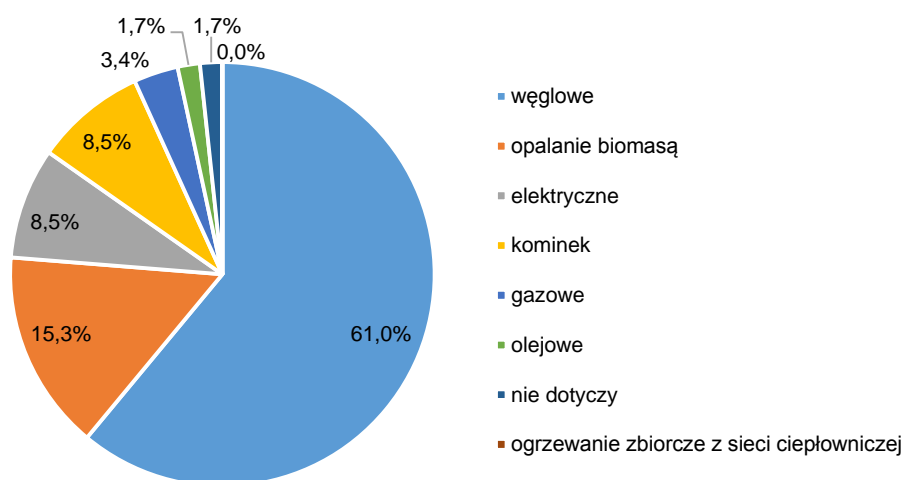
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Sposób ogrzewania budynków i podgrzewania wody

Na pytanie o wskazanie czy i w jaki sposób budynek jest ogrzewany centralnie w całym mieszkaniu lub z sieci ciepłowniczej (stan na koniec 2018 r.) 45 respondentów wskazało 59 sposobów ogrzewania w systemie C.O. (istniała możliwość podania kilku sposobów ogrzewania):

- 80% respondentów korzysta z ogrzewania węglowego;
- 20% respondentów spala biomasę w piecu C.O.;
- 11% respondentów korzysta z ogrzewania elektrycznego;
- 11% respondentów korzysta z kominka;
- 4% respondentów korzysta z ogrzewania gazowego;
- 2% respondentów korzysta z ogrzewania olejowego;
- 2% respondentów wskazało odpowiedź „nie dotyczy”;
- żaden respondent nie wskazał odpowiedzi „ogrzewanie zbiorcze z sieci ciepłowniczej”.

Sposób ogrzewania budynków w systemie C.O. według liczby wskazań respondentów (n=59 wskazań) przedstawiono na rysunku 4.

Rysunek 4. Sposób ogrzewania budynków (centralne ogrzewanie) wg liczby wskazań respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

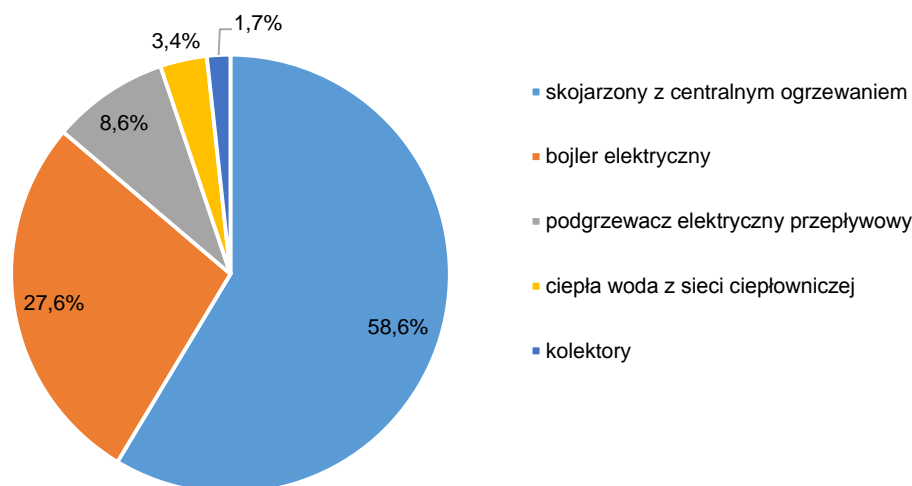
Na pytanie o ogrzewanie indywidualne w izbach wskazane zostały następujące odpowiedzi:

- 84% respondentów podało odpowiedź „nie dotyczy”;
- 7% respondentów wskazało kominek;
- 4% respondentów wskazało piec kaflowy;
- 2% respondentów wskazało piec kaflowy z kuchnią węglową;
- 2% respondentów wskazało piece akumulacyjne dynamiczne.

Na pytanie o wskazanie sposobu podgrzewania ciepłej wody użytkowej 45 respondentów wskazało 58 sposobów podgrzewania wody (istniała możliwość podania kilku sposobów):

- 76% respondentów podgrzewa wodę w systemie skojarzonym z centralnym ogrzewaniem;
- 37% respondentów stosuje bojler elektryczny;
- 11% respondentów korzysta z podgrzewacza elektrycznego przepływowego;
- 4% respondentów korzysta z ciepłej wody z sieci ciepłowniczej;
- 2% respondentów korzysta z kolektorów słonecznych (solary).

Sposób podgrzewania ciepłej wody użytkowej według liczby wskazań respondentów (n=58 wskazań) przedstawiono na rysunku 5.

Rysunek 4. Sposób podgrzewania ciepłej wody użytkowej według liczby wskazań respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Zużycie energii i paliw

Spośród 45 respondentów tylko 22 podało zużycie prądu elektrycznego w 2018 r., które łącznie wyniosło 84418 kWh, tj. średniorocznie 3837 kWh w przeliczeniu na 1 gospodarstwo domowe.

Zużycie paliw do celów grzewczych w grupie analizowanych gospodarstw domowych w 2018 r. wyglądało następująco:

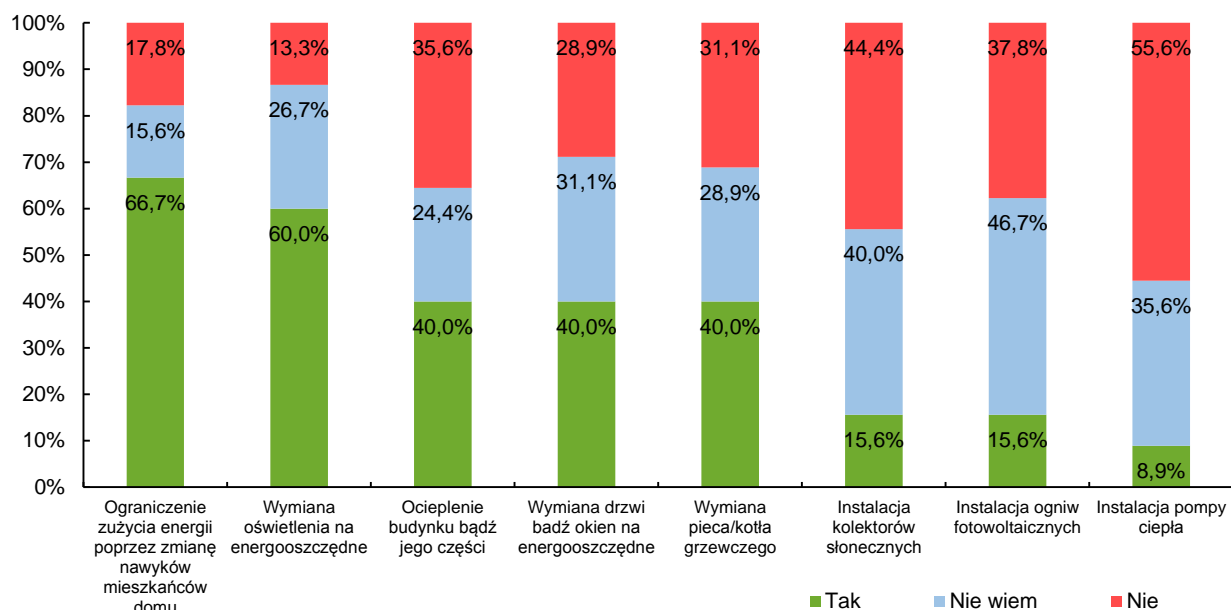
- łączne zużycie węgla wyniosło 63,5 tony, tj. 3 t/gospodarstwo domowe (47% respondentów podało ilość zużywanego paliwa, jeden respondent wskazał odpowiedź „nie wiem”, 20% ankietowanych wskazało odpowiedź „nie dotyczy”, a 31% nie udzieliło żadnej odpowiedzi);
- łączne zużycie ekogroszku wyniosło 18 ton, tj. 3,6 t/gospodarstwo domowe (7% respondentów podało ilość zużywanego paliwa, pozostali wskazywali odpowiedź „nie dotyczy” lub nie udzieliłi żadnej odpowiedzi);
- łączne zużycie drewna wyniosło 234 m³, tj. 8 m³/gospodarstwo domowe (64% respondentów podało ilość zużywanego paliwa, 7% osób wskazało odpowiedź „nie dotyczy”, a 29% nie udzieliło żadnej odpowiedzi);
- respondenci nie podali danych ilościowych charakteryzujących zużycie gazu ziemnego i płynnego LPG (dla każdego rodzaju paliwa 53% ankietowanych wskazało odpowiedź „nie dotyczy”, 47% nie udzieliło żadnej odpowiedzi);

- tylko 1 respondent wykazał zużycie oleju opałowego w ilości 300 litrów rocznie (98% osób podało odpowiedź „nie dotyczy” lub nie udzieliło żadnej odpowiedzi).

33% respondentów zadeklarowało, że zużywa paliwo gazowe (głównie gaz propan-butan) do celów innych niż grzewcze, np. do przygotowywania posiłków (29% ankietowanych wskazało odpowiedź „nie dotyczy”, a 38% nie odpowiedziało wcale na pytanie). Ze względu na niejednorodność udzielonych odpowiedzi i brak podania jednostek masy/objętości niemożliwe było ilościowe określenia zużycia tego rodzaju paliwa.

Planowane działania zwiększające efektywność energetyczną

Ankietowani odpowiedzieli również na pytanie dotyczące planowanych przez nich działań na rzecz zwiększenia efektywności energetycznej w przeciągu najbliższych 5 lat.

Rysunek 5. Planowane działania zwiększające efektywność energetyczną w okresie 5 lat (2019-2023)

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Z badań wynika, że zdecydowana większość respondentów rozważa w najbliższym czasie zmianę swoich codziennych nawyków ukierunkowaną na ograniczenie zużycia energii (67% respondentów) oraz wymianę oświetlenia w swoich budynkach (60%). 40% badanych twierdziło, że w ciągu najbliższych 5 lat ociepli budynek lub jego część, wymieni drzwi bądź okna na bardziej efektywne energetycznie oraz dokona modernizacji źródła ciepła w domu poprzez wymianę starego pieca/kotła na nowszy, bardziej sprawny pod względem energetycznym i emisyjnym model. Najmniejsze zainteresowanie respondentów dotyczyło możliwości montażu instalacji OZE: kolektorów słonecznych (16%), ogniw fotowoltaicznych (16%) czy pompy ciepła (9%). Niemniej jednak w tym przypadku istnieje najwyższy odsetek niepewności (udziały odpowiedzi „nie wiem” w zakresie od 47-36%) w gronie respondentów, co oznacza, że w sprzyjających warunkach część z tych osób może się zdecydować na wdrożenie rozwiązań OZE w swoim gospodarstwie domowym.

Postrzeganie jakości powietrza w Gminie Sława

W tej części ankiety mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie odpowiedzi najlepiej opisujących aktualny stan, wyzwania i problemy związane z jakością powietrza w części Gminy, w której mieszkają. Poniżej przedstawiono najważniejsze wyniki badań w tym zakresie:

- 42% respondentów nie jest zadowolonych z jakości powietrza;
- 38% respondentów uważa, że w okresie grzewczym miejscowość, w której mieszka jest bardzo zadymiona;

- 38% respondentów uważa, że są mieszkańcy, którzy spalają śmieci i/lub słabej jakości paliwa;
- 36% respondentów chciałoby zmienić sposób ogrzewania mieszkania na bardziej przyjazny środowisku, ale nie ma wystarczających środków;
- 22% respondentów jest zadowolonych z jakości powietrza;
- 18% respondentów ważny problem dostrzega w zanieczyszczeniu powietrza powodowanym przez transportem samochodowy;
- 13% respondentów nie wie, skąd pozyskać fundusze na poprawę efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń;
- 13% respondentów widzi pozytywne zmiany związane z ocieplaniem budynków i ograniczeniem zadymienia;
- 13% respondentów uważa, że mieszkańcy z roku na rok są coraz bardziej świadomi problemów ochrony powietrza i emisji zanieczyszczeń;
- 7% respondentów twierdzi, iż są ważniejsze problemy do rozwiązania niż jakość powietrza;
- 2% respondentów uważa, że dużym problemem jest ferma trzody chlewnej i bydła w Krzydłowiczkach.

Z przedstawionych informacji wynika, że znaczna część osób w analizowanej grupie mieszkańców traktuje zanieczyszczenie powietrza jako ważny problem środowiskowy. Jednocześnie są to osoby gotowe do podjęcia działań na rzecz ochrony powietrza poprzez inwestycje proekologiczne w swoich gospodarstwach domowych, jednak ze względu na brak wystarczających środków nie mogą obecnie ich zrealizować. Tylko niewielki odsetek osób zdeprecjonowało problem jakości powietrza.

Wolne komentarze mieszkańców

Poniżej przedstawiono komentarze respondentów dotyczące problemu jakości powietrza i gospodarki niskoemisyjnej w gminie Sława:

- „Brak bezpośredniego kontaktu władz z mieszkańcami i rozmów, propozycji w jaki sposób pozyskać środki na modernizację domów pro-ekologicznie. Brak bezpośredniego uświadamiania ludzi o skutkach zanieczyszczenia powietrza.”
- „Czy w środku małej wioski ferma świń i krów ma wpływ na jakość powietrza?”
- „Jakość powietrza uległa pogorszeniu za sprawą fermy, która "wyrośla" w środku wsi, w bezpośrednim sąsiedztwie domów. Nieprzyjemne zapachy stają się uciążliwe, trzeba wieczorami zamykać okna. Wyraźnie widać, że właściciel adaptuje nowe budynki i powiększa hodowlę. Dla nas mieszkańców jest to uciążliwe, wielu z nas zdecydowało się tutaj zamieszkać z powodu czystego powietrza, przyrody. Nikt nie przypuszczał, że wyrośnie nam truciciel.’
- „Konsekwentnie i skutecznie ścigać kopciuchów spalających wszystko co jest palne.”
- „Kontrolować zadymienie.’
- „Ludzie palą śmieciami.”
- „Niska jakość powietrza spowodowana znajdującą się w granicach zabudowań wsi fermą co staje się coraz bardziej męczące.”
- „Wprowadzić i identyfikować kontrolę szczelności i wywozu szamb. Kontrola zadymienia wieczorem.”
- „Zwiększyć nadzór nad fermami bydła i świń.”
- „Zwiększyć nadzór nad fermami hodowli zwierząt gospodarskich i kontroli nad starymi pojazdami samochodowymi.”
- „Zwiększyć nadzór nad fermami trzody i bydła.”